

En hård kvinnovärld med hopp om förändring

Maria Hagström och Martina Holmberg började göra reportageresor tillsammans för ungefär tio år sedan. Det blev en rad artiklar till olika tidningar. Ganska snart upptäckte de att de alltid lyfte något om kvinnors livssituation, på ett eller annat sätt.

– Det var det vi drogs till, det som engagerade oss mest. Då bestämde vi att vi mer medvetet skulle göra reportage om kvinnor på varje resa, men med olika ingång och utifrån olika ämnen, säger **Maria Hagström**.

De funderade mycket på inom vilka områden som kvinnor drabbas särskilt hårt och ville ta ett samlat grepp om hur det påverkar livet och vardagen för dem.

– I en värld där kvinnor har en underordnad roll genomsyrar det allt från klimatförändringar, utbildning, sexualitet, familjeliv med mer. Det är ingenting nytt, men i vår bok där så många olika teman samlas, blir det en tydlig ögonöppnare. Allting hänger ihop, säger **Martina Holmberg**.

Nu är *In a WoMAN's world* här. Boken rymmer ett omfattande material från flera kontinenter, utställningen visar ett urval bilder från sju platser.

Vad är ert budskap?

– Situationen för kvinnor på många håll i världen kan ju vara riktigt jävlig, men vi vill också ge hopp. Vi vill visa på den kraft som finns och lyfta positiva initiativ och projekt som leder till förändring utan att förminska den svåra verklighet som många av kvinnorna vi mött lever i.

På kvinnobussen Meri Seif i Papua Nya Guinea får bara kvinnor åka för att slippa trakasserier från män.

– Vi följde med i bussen under en vecka och mötte så mycket glädje och intressanta vardagsglimtar, säger Martina Holmberg. *Var det självklart att Sverige och svenska kvinnor skulle vara med?*

– Det kändes viktigt att inte enbart ta med fattiga länder som ligger långt bort, problem finns överallt. Ingenstans är kvinnan helt fri, "inte ens" i Sverige, säger Maria. Och Martina fyller i:

– Man hamnar lätt i ett "vi och dom-tänk" annars. Patriarkatet finns i hela världen, i olika grad. Det intressanta är hur det tar sig i uttryck och vad som leder fram till förtrycket.

Vilka likheter i levnadsvillkor ser ni bland de kvinnor ni mött?

– Hotet om våld finns överallt. På lite olika sätt och i olika omfattning, men det är verkligen ett omfattande samhällsproblem i hela världen. En gemensam nämnare är också

kvinnans kropp och hur den kontrolleras och värderas av män och av beslutsfattare. Det sker på så många olika plan; sexuell exploatering, våld, sexhandel, strikta abortlagar, i religionens namn, i domstolsbeslut med mera.

Kulturella och ekonomiska skillnader påverkar hur förtryck tar sig uttryck. Länders lagar skiljer också åt, men det är inte alltid de efterlevs i praktiken.

– Utifrån de teman vi arbetat med har vi sett hur kvinnor i till exempel Bolivia påverkas särskilt av klimatförändringarna. I andra delar som i Libanon lever många kvinnor i flyktingförläggningar med den problematik som det medför. I Sverige handlar problemen bland annat om en dold sexhandel som ökar på nätet, säger Martina Holmberg.

Männen har ett stort ansvar, men tar det alldeles för sällan, menar Maria Hagström.

– Det är jättebra med projekt och arbeten som ska stärka och hjälpa kvinnor, men det går inte att få till en förändring i grunden om inte män involveras – och engagerar sig. Vi har gjort två reportage om organisationer i Indien och i Sydafrika där män jobbar med män för att nå ökad jämställdhet.

– Utan männens ansvar kommer vi aldrig att uppnå ett jämlikt samhället, säger Martina Holmberg.

De män som engagerar sig i frågorna behöver bli så många fler.

– Att ta ansvar handlar också om att erkänna problemen och förstå de bakomliggande strukturerna. I frågor som rör jämställdhet hamnar många män i försvarsställning där fokus hamnar hos dem; att de inte slår och inte gör si eller så. De känner sig påhoppade och då kommer man ifrån sakfrågan och den riktiga problematiken. I frågor som rör rasism till exempel hamnar man väldigt sällan i samma låsta lägen. Man hör knappast någon svara att "men jag är inte rasist" i generella diskussioner kring detta. Där hamnar fokus på orsakerna i

stället för på den enskilda individen.

Bilden är från Thakurgaon i norra Bangladesh. De flesta familjer äger bara en pojkcykel och ramen sitter för högt upp för de minsta flickorna. De har utformat en speciell teknik för att ta sig fram.

I Papua Nya Guinea finns en särskild kvinnobuss, i Bangladesh är det att likna vid en revolution när en flicka sätter sig på en cykel. Att kunna förflytta sig på ett säkrare sätt gör att kvinnorna kan gå i skolan, ta sig till ett arbete, åka till ett sjukhus. Att kunna röra sig fritt gör dem mer delaktiga i samhället.

– I Bangladesh minskar det även barnäktenskap då de kan ta sig till skolan. Utan skolgång hålls de kvar i hemmet och gifts bort tidigare. Skolan ger dem i sin tur utbildning – ett led mot självständighet och frihet, säger Martina Holmberg.

Har ni någon egen favorit läsarna inte får missa?

– Reportaget om "Kvinnornas ö" utanför Guinea-Bissau sticker ut, är annorlunda och innehåller en del humor också. Till skillnad från de andra platserna så lever människorna där i ett matriarkat. En spännande liten ö på jorden som väcker många tankar om vad makt är. Men vi kan väl säga att vi åkte därifrån med fler frågor än vi kom dit med. Vi måste tillbaka dit en dag!

Vad vill ni ska bli resultatet av att boken finns?

– Vi vill ge ökad kunskap, men också inspiration. Här finns så många modiga kvinnor som har delat med sig av sina historier. Vi hoppas att boken ska ge hopp och bidra till ett ökat engagemang i jämställdhetsfrågor.

På ön Orango utanför Guinea-Bissaus kust, i det som kallas "ett av världens sista matriarkat" jobbar Clara Alves hårt för att försörja familjen.

In a WoMAN's world

Maria Hagström, Martina Holmberg

Verbal förlag

Galleri Kontrast

Stockholm

Utställning med ett urval bilder från sju platser visas t o m
söndag 7 november

Martina Holmberg är frilansfotograf och skribent och jobbar ofta för organisationer med fokus på mänskliga rättigheter. Maria Hagström är reporter på Situation Sthlm. Båda har olika bokprojekt på gång, alltifrån diktsamlingar till reportage- och fotoböcker.